

BUITEN

9^e JAARGANG N°. 21.

ZATERDAG 22 MEI 1915.

Foto C. Steenbergh.

DE KRUIKERK TE 'S-HERTOGENBOSCH.
HET OP EEN TONGEWELF BOVEN HET RIVIERTJE „DE DIEZE” GEBOUWDE LAAT-GOTHISCHE
KOOR, DAT — VAN ALLE KANTEN DOOR HUIZEN INGESLOTEN — WAARSCHIJNLIJK ZELFS
DOOR DE MEESTE INWONERS VAN DEN BOSCH NOOIT AANSCHOUWD IS.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES

INHOUD:

EEN BROEDERDIENST UIT 1815, DOOR M. C. KOOIJ—
 VAN ZEGGELEN (4) . . . . . BLZ. 242 EN 252
 BLOESENWEELDE, GEÏLLUSTREERD . . . . . BLZ. 244—246
 ZUID-LIMBURG IN BLOEI, DOOR DR. FELIX RUTTEN. . . . . BLZ. 245
 HERDERSHONDEN, (SLOT), DOOR DR. DUVAL VERWEY,
 GEÏLLUSTREERD. . . . . BLZ. 246—247
 MADAME DESMARET, DOOR H. C. BUURMAN . . . . . BLZ. 247
 HET IJZEREN KRUIS, DOOR G. . . . . „ 248
 DE KRUISKERK TE 'S-HERTOGENBOSCH, DOOR P. N.
 BROUNS, GEÏLLUSTREERD . . . . . BLZ. 241, 248—249
 LIEDJE VAN LENTE, (GEDICHT), DOOR TONY DE RIDDER. BLZ. 249
 PAASCHVUREN EN DE WET DER WOUDE, DOOR G. . . . . „ 250
 NACHTEGAAL, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLLUSTREERD. BLZ. 250—251
 GEZANG VAN DEN NACHTEGAAL . . . . . BLZ. 251
 LIJSTERZANG, DOOR G. . . . . „ 251
 ROEMELI HISSAR AAN DEN BOSPORUS. ILLUSTRATIE. . . . . „ 252

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken betoefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een avertereeder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

EEN BROEDERDIENST UIT 1815.

DOOR

(4) M. C. KOOIJ—VAN ZEGGELEN.

FRANÇOIS had er zich van morgen vroeg in verknouwd, dat hij weer dekken mocht in de groote eetzaal. Daar had je immers alles bij de hand, daar vergat je niets en dekte je de tafel als van zelf! Een mooi houtvuurtje brandde in den haard. Buiten scheen de zon en vonkjes er van zwierven in de restjes goudgele wijn, schitterend in de geslepen glazen, waarin 't kristal regenboogkleurige schaduwen plekte op het wit van 't damasten tafellaken...., zwierven over de groote zilvergredreven vruchtenschaal, waarin hoog en kleurig de roode bellefleuren en gele peren gestapeld lagen.

Wouter's gezicht was in schaduw. Het licht trok alleen wazige goudstofiijnen om zijn hoofd en schouders. Hij roerde nog even zijn café au lait om, zoeven door Rosientje binnen gebracht.

„En wat zijn nu je plannen? . . . . . Wacht, steek eens op? niet?”

„Ik ben al mijn boekje te buiten gegaan”, zei René lachend, „sigaren zijn een nieuwigheid waaraan ik me maar niet moet wennen. . . . . M'n plannen? nu je er over spreekt, die zijn, om, als ik goed blok, 't volgende voorjaar te promoveeren”.

De fidibus waarmee Wouter zijn sigaar opstak, verlichtte even zijn gezicht. 't Was of er een glimlach over vlood, maar die schijn bedekte alleen een treurige trek om zijn mond.

„'t Zijn niet bepaald die plannen die ik meen”, zei hij, 't verschrompelde fidibusje op zijn bord kneuzend. . . . „ik meen: je plannen voor hier, voor huis. . . . .”

René verschoof zijn stoel, boog z'n hoofd, speelde met 't zilveren roomlepeltje, dat voor hem lag op een glazen schaalje.

„Ja, die zijn altijd nog dezelfde. . . . . kijk eens, ik zal zoo eerlijk zijn als ik kan. . . . .”

„Laten we dat doen, René. . . . . 't is zeker toch niet erg dat ik vertrouwen van je vraag”.

„'t Was toch dunkt me geen gebrek aan vertrouwen, dat me verleden jaar heen deed gaan, juist het vertrouwen dat ik je gaf was de reden van alles wat er gebeurd is. . . . . en juist 't weinig vertrouwen dat je in mij gesteld had, dat was 't. . . . . als ik maar iets van m'n verhouding tot jou geweten had. . . . . als ik maar. . . . .”

„Je verhouding tot mij? Maar jongen, denk je dat ik ooit gedacht heb aan een verhouding? Dat zeg je van een betrekking tusschen vreemden, niet tusschen twee broers. Jij of ik, ik of jij, dat is voor mij altijd 't zelfde geweest. Ik geef 't toe, je hebt 't alles wat plotseling gehoord. Je bent er van geschrokken. . . . .

maar begrijp eens, hoe moeielijk 't was, zoo iets te zeggen. . . . . ik kon 't haast niet, omdat 't me niet waar leek. 't Idee dat jij het ooit minder zou hebben dan ik, leek me onmogelijk, en nu je je eigen weg bent gegaan, valt 't me zwaar, er aan te wennen. . . . . Denk je soms, dat je er mij gelukkig door maakt, met me hier alleen in huis te laten zitten, met m'n geld alleen voor me zelf uit te geven? . . . . .”

„Waarom trouw je niet?” vroeg René.

Wouter maakte een beweging van ongeduld. Hij knipte met zijn vingers, zoodat Pol, de groote langharige hazenwind aan zijn voeten, opsprong en den baas vragend aanzag.

„Denk er niet aan”, bromde Wouter. „Hier, laat ik je nog eens inschenken”.

De goudgele wijn vloeide als een fonkelend stroompje neer. René nam een teug, voelde het als vuur door zich heen gaan. . . . . er scheen iets te wijken van den schroom, om zich eindelijk eens uit te spreken. Ja, hij voelde zich weer thuis; maar was 't niet gevaarlijk, zich over te geven aan het welbehagen in alles zooals het hier was? De groote voorname kamer, 't vlammeende houtvuur, het oude porcelein, de fijne sigarengleur. . . . . dat alles bedwelmde. Droomerig zagen z'n oogen den lichten, in lenteszon glanzenden, tuin in.

„En al trouwe ik”, brak Wouter zijn gepeins af, „dan bleef je toch m'n broer. . . . .”

„Ja, ja, dat weet ik”, antwoordde René. . . . . „ik weet ook dat ik je ondankbaar moet lijken. Je bent alles voor me geweest. 'n broer, 'n vader, 'n vriend en ik heb 't je vergolden door van je weg te loopen. O Wouter, denk toch niet, dat ik 't me zelf niet honderd maal verweten heb. Ik zou er alles voor geven, als ik dien avond ongedaan kon maken. . . . . en ik heb verlangd, zoo ontzettend, zoo dat ik honderdmaal van plan was weer hier te komen, hier waar alles is van de oude dingen, van de goede herinneringen. . . . . ik heb een gelukkige jeugd gehad en die heb ik aan jou te danken. . . . .”

„Te danken! te danken”, viel Wouter driftig in. Hij stond op, liep even heen en weer, en stond toen plotseling voor zijn broer stil. „Wil ik je eens wat zeggen? niet jij hebt mij iets te danken. . . . . maar ik jou!”

„Jij mij?” kwam René ongeloovig.

„Ik: jou. Als jij er niet geweest was, dan was ik niet geweest die ik nu ben. Dat lijkt een raadsel voor je, maar ik zal 't je oplossen en geloof me, want het is de waarachtige waarheid. Toen Vader stierf, was jij nog klein en ik was bijna achttien, 't gymnasium had ik net afgeloopen en ik werd student. Jou had vader me opgedragen. „Zorg voor je broertje, waak over hem alsof je z'n vader was; je bent wel jong, maar je zult sterk zijn, is 't niet? maak een mensch van hem”. Die woorden heb ik nooit vergeten, ik heb tenminste m'n best gedaan. . . . .” daar was die lamme weekheid weer, die hem overmeesterde. Hij moest 't wegslikken, maar René's stem bracht hem op eens tot kalmte.

„Meer dan je best heb je gedaan, alles ben je voor me geweest, denk toch niet dat ik dat ooit. . . . .”

„Och neen, neen,” zei de ander weer lichtelijk geïrriteerd. „dat wou ik niet hooren, dat is 't niet. . . . . ik meen: ik heb m'n best gedaan zoo te zijn als Vader het wou. Dat heeft moeite gekost, René, want ik zelf was een lastig element, niet jij. Jij hebt me altijd in toom gehouden — als jij er niet geweest was, voor wien ik dan zoogenaamd een voorbeeld moest zijn, jij, eerst als kleine jongen, later als groote, dan was het heel anders met me gelooopen. Om jou heb ik me goed gehouden, door jou ben ik aan veel verleiding ontsnapt. . . . . als jij er niet geweest was dan was ik al lang naar de bliksem. . . . .”

„Wouter!” kwam René, ontsteld oprijzende.

„Wouter, ja Wouter!” zeide z'n broer schamper. . . . . „je hebt je Wouter altijd gedacht als zoo'n kalme bedaarde kerel, die wel eens vroolijk was, die met je solde, maar toch op tijd streng was. . . . . je hebt misschien wel heel wat in me gezien. . . . .”

„Natuurlijk, en dat doe ik nog en dat zal ik altijd doen”, beweerde René.

„Maar ik ben eigenlijk niets. . . . . eigenlijk, och, 'n woord is er niet voor te vinden, maar 't is beter dat je 't weet. Ik ben niet slechter dan zooveel anderen, maar in alle geval, de bête humaine is in me. Daar heb ik tegen moeten vechten, omdat jij er was. Ik wilde niet, ik wilde niet ondergaan, zoolang jij me met je kinder-oogen aanzag, en toen je grooter werd en je zoo anders werd als ik, zoo veel onschuldiger, zoo veel beter, moreeler zou ik zeggen — toen zou ik me geschaamd hebben er op los te leven, zooals ik wel had gewild. . . . . och God René jij weet 't niet, 't is tenminste niet te hopen, hoe het is, zóó te zijn als ik. Het is soms zoo'n heete strijd. . . . . maar zoolang jij bij me was, heb ik het overwonnen. . . . . door jou ben ik die geworden die ik nu ben, dat wil zeggen de maatschappelijke mensch. Ik zelf ben nog niet heelemaal overwonnen. . . . . verleden jaar vooral, toen jij net aan je studie begon was, kwam dat oude weer te voorschijn. 't Is niet anders! Ik heb behoefte om eens wild te zijn, dan kan ik weer werken en tijden lang goed zijn. Net in zoo'n tijd ging jij weg en een jaar lang heb je me laten denken, dat alles voor niets was geweest, m'n liefde, m'n zorg, m'n opoffering. . . . . Begrijp je nu wat je voor geweest! Begrijp je nu wat het is, om hier met m'n geld en m'n huis en m'n alleenheid te zitten, met alle mooie en goeie dingen van het leven, waar jij niets van hebben wilt, en waarachtig René, aan niemand kan ik 't beter besteden. . . . .”

Er was een oogenblik stilte in de groote zon-doorvonkte kamer. Pol lekte zacht zijn baas' hand, terwijl deze afgemat van alle woorden en de uitgesproken emotie den tuin inkeek. René was weer neergezonken op zijn stoel. Hij streek de lok weg van zijn voorhoofd, deed het nog eens en nog eens. Was dit alles werkelijkheid? Was dat Wouter, die alles zoo gezegd had met de harts-tochtelijke vreemde stem, die René niet van hem kende? Vlak bij het even opvlammende houtvuur, met de witte lijst van den schoorsteenmantel, waarboven de donker diepe kleuren van Hondecoeter's geschilderd gevogelte gloeiden, zag hij Wouter nu staan, starend in het vuur, het jonge hoofd gebogen....

„Je hebt.... dus voor mij.... eigenlijk je jonge leven opgeofferd.... ik heb nooit zoo iets vermoed.... nooit....”

„Een offer, een offer mag je 't niet noemen”, zei Wouter, kalmer nu, „'t zou een poover offer zijn geweest”.

„Maar je hebt er toch spijt van.... of wel eens van gehad?” vroeg René.

„Ik heb toch duidelijk zoeven gezegd, dat ik je er dankbaar voor ben.... spijt? ja soms heb ik wel eens spijt gehad, toen je weg was....”

„O, ik heb me altijd een ondankbare hond gevonden, maar nu, nu weet ik niet meer, hoe ik 't ooit goed moet maken, Wouter”.

„'t Werk heeft me veel geholpen goddank. Ik heb een ellendige tijd achter den rug; maar ik schijn beschermengelen te hebben.... 'k ben misschien een geluksvogel zonder dat ik 't weet. Nadat jij weg was, kwam al het werk, een reuzenwerk eigenlijk. 't Was of Van Maanen er op gewacht had, om me flink onder de folianten te bedelven en daarna....” Wouters stem stierf weg. „Daarna?” vroeg René.

„Och neen, neen”, zeide Wouter, „dat is allemaal praten over me zelf, wat heb je er aan.... daarna is er weer wat anders gekomen, en bovendien, nu ben jij weerom.... je bent toch niet gekomen om weer heen te gaan en weg te blijven als verleden jaar? Je bent toch zeker hier gekomen om me iets te zeggen?”

„Zeker, zeker”, zeide René ontroerd. „Wat ik in hoofdzaak te zeggen had, zal je toch wel begrepen hebben? Eigenlijk is 't niets dan dit: ik moest je weer terug zien, ik kon niet langer van huis en jou, ik wilde je vriendschap weer. 't Is niet, omdat ik naar 't oude weeldeleven zoo terug verlangde, wie weet hoe goed 't voor me is, dat ik dit eens leer kennen, het harde, het duffe, het leven op kleine kamertjes, met kijvende hospita's, het leven zonder kunst en poëzie, zonder mooie boeken om me heen.... later moet ik toch immers ook zuinig zijn. Wees er nu niet boos om, omdat ik dat zeg.... het is niet, omdat ik jou niets verschuldigd wil zijn.... maar ik heb verleden jaar hier op dezelfde plek me zelf beloofd.... enfin, je weet wel wat.... dat ik Marion zelf zou verdienen....”

Wouter zag zijn broer aan.... „Dus nog altijd?”

„O ja, nog altijd”, zeide René, „nog altijd en voor altijd. Ik kan haar niet vergeten. Voor haar werk ik nu, en dat geeft me geluk, als ik wist dat ze van me hield dan zou alle zorg van me weg zijn, maar ze moest om mezelf van me houden. Daarom is 't zoo goed dat ik niet rijk ben, daarom vind ik het een zegen, dat ik 't niet ben.... Je zult natuurlijk zeggen: ben je daarom hier gekomen om me dit te zeggen? maar al is dat de waarheid, daarom is het nog niet alles. Mag ik weer terug komen als vroeger? Mag ik weer komen als van ouds en me hier voelen als in m'n eigen huis, maar toch waar ik studeer, me zelf zijn, me er doorslaan, leven zooals 't mij past te leven en kan je dan toch m'n broer blijven?”

„Je weet wel wat daar het antwoord op is, jongen; of je mag terug komen?! Nu je weet, wat je voor me bent en voor me bent geweest, vraag je dat nog? Natuurlijk hè?.... ik wil niet zeggen dat de bittere bijmaak blijft. Van mij wil je dus voortaan niets meer hebben dan.... 'n paar dagen gastvrijheid, dan 't minste wat een vriend voor je zou kunnen doen....?”

Nog nooit had Wouter's stem zoo moedeloos geklonken, dacht René. Er zwol een groot medelij in hem voor zijn broer. Zijn broer, dien hij altijd zoo kloek, vroolijk, vastberaden had gekend en dien hij nu zóó terug vond. Was dat alles zijn schuld? Maar had hij ooit 't vermoeden gehad van zijn eigen invloed? Had hij ooit kunnen denken, dat van hun tweeën hij, René, de sterkste, misschien de gelukkigste was?! Eenigszins als een arme afgejakkerde hond, die meer slaag dan eten heeft gehad en zijn ouden meester en goed oud huis weer opzoekt, zoo had hij zich gisteren gevoeld, toen hij op de stoep stond voor zijn ouderlijk huis en nu?.... na de bekentenis van Wouter, was hij, René, de rijke, Wouter de arme. Het was, alsof hij nu in al zijn kracht voelde, hoeveel hij van hem hield. Plotseling was 't, alsof al 't verdriet, de lange scheiding, een zegen was geweest, want hoe veel nader stond hij op eens den broer. Vroeger had hij hem bewonderd, nu had hij hem lief.

„Wouter, alles zal nu anders worden!.... Gastvrijheid van een vriend zal je me nooit kunnen geven, want als ik den klopper op de deur laat vallen, dan klop ik immers bij mijn huis aan? als ik hier binnen kom, dan ben ik in mijn kamer, dan zit ik aan onze tafel.

Waarachtig, het oude gevoel is er, dat alles hier van ons samen is.... Mag ik je iets beloven?.... nou hier is 't, als ik in geldverlegenheid zit, kom ik bij je.... is dat goed? Ouwe jongen, hier is m'n hand er op....”

Wouter voelde de warmte, die er in René's woorden lag; er ging iets van hem uit, dat hem goed deed, dat hem opeens weer het

oude zelfbewustzijn terug gaf, ontstaan door het bewustzijn, iets voor iemand te zijn, want hij behoorde tot die naturen, die alleen zich zelf zijn, als er een voorwerp is, waaraan ze hun liefde kunnen geven.

„Laten we er dan niet meer over praten. Eet je nog wat? Een appel? Tante Anne-bet heeft ze extra opgepoetst”.

René had zich weer neergezet en Wouter begon zachtjes een groote bellefleur met zijn zakmesje van de kleurige schil te ontendoen, die langzaam als een zijden lint op zijn bord neerkronkelde. De gangklok sloeg twee uur.... maar de broers stoorden zich niet aan 't middaguur; ze bleven zitten en René, nu weer wat op dreef, vroeg vertrouwelijk: „Je zei daarnet, dat je beschermengelen had.... de ééne is dus van Maanen, de andere?”

Wouter had de witte gave appel in vier gelijke partjes verdeeld.. hij lachte even. „Ja, jawel.... je wilt zeker alles weten!” maar hij had zelf ook wel behoefte, nu eens alles te vertellen. Hij had René zoo gemist en hij voelde nu zoo, geen jongen meer tegenover zich te hebben, maar een man. Eigenlijk had hij geen vertrouwen. Van Hemert, zijn studiegenoot, nog altijd zijn vriend gebleven, vatte 't leven lustiger op dan hij. Ze zagen elkaar ook eigenlijk te dikwijls, om erg vertrouwelijk te zijn. Het leven had hen als door oppervlakkigheden geestelijk uit elkaar doen gaan. Hun groote sympathie was voornamelijk hun oranjegezindheid en de herinnering aan de stormachtige dagen van twee jaar geleden, toen ze beiden jong en geestdriftig gestaan hadden aan den kant van hen, die den strijd met Napoleon aandurfd. Ja, van Hemert was een goed vriend, maar toch, de intieme dingen, de stille schuchtere aandoeningen van je ziel, die geef je maar niet zoo als dagelijksche kost.... die kon hij eigenlijk aan niemand geven. Soms eens aan Juffrouw Anne-Bet, en toch, daar was toch ook alweer zoeveel, dat hij haar niet zeggen kon.... maar nu, op dezen bijzonderen dag, in de ongewone rust, die als een plotseling ontdekte oase was in de woestijn van druk, zwaar werk, kwam het als een lang ontbeerde genieting over hem, daar te zitten in zijn weelderige eetkamer, en te vertellen van zijn leven, van zijn denkbeelden, van zijn eigen persoon, die hij weer langzaam voelde opleven in de nabijheid van René....

't Was zulk prachtig lenteweer. Een der deuren kon best open, en nu weer aan tafel zittende, met de koelend spelende voorjaarswind om hals en schouders, begon Wouter met zijn kalme stem te praten. Eerst over zijn werk.

René kende zijn broer nog niet als Grondwetspecialiteit. Dat was Wouter in dit jaar werkelijk geworden en de kunst, door de verschillende opinies heen te zeilen, had hij ook geleerd. De Minister was geen gemakkelijk man, maar zijn bekwaamheid was buiten alle kijf en hce graag de heeren Mollerus, Hoevelaken en Elout hem uit de commissie hadden gehouden, Van Maanen kon onmogelijk voorbij gegaan worden. Het samenwerken met den eigenaardigen autocratischen leider viel Wouter erg mede. In den beginne was hij wel eens bang geweest voor een botsing van denkbeelden tusschen hemzelf en den man, die aan het keizerrijk zoowel als aan den koning zijn diensten had aangeboden, een tweeslachtigheid, die Wouter, behoorende tot de jongere generatie, niet kon vergeven. In zijn studententijd waren de vrijheidsbegrippen ruim bij hem ontplooid door Professor Kemper, en zijn bewondering voor mannen als Falck en Scholten, die geweigerd hadden eenig ambt onder Napoleon te bekleeden, kende geen grenzen. Zijn advocaten-praktijk had hem wel wat nuchterder gemaakt, zeker. 't Leven was nu eenmaal zoo. Je moest wel eens de huik naar den wind hangen, maar toch, je als Nederlander te verloochenen, „chapeau bas” te spelen voor vreemde heerschers, dat leek hem mensch-onteerend. Van Maanen was hem vooral daarom erg meegefallen. Hij was een voorstander van de Hollandsche taal, wilde die zelfs in België doorvoeren! Nu, om die Augustus op te ruimen, daar hielp Wouter gaarne aan mee! 't Fransch moest en zou er zoo gauw mogelijk uit; maar het was een harde karrewei! Het Fransch zat er nog zoo in bij 't volk, ook in de hoogere kringen! 't Was hem nog laatst opgevallen op de avondpartij bij Mollerus, hoe weinige jonge meisjes bijvoorbeeld Hollandsch lazen! Voor Hollandsche boeken haalden ze gewoon haar coquette neusjes op! daar had je 't weer! Zelf gebruikte hij nog zulke woorden. Je kon er niet meer buiten.

„Ja maar zulke woorden hebben burgerrecht verkregen”, meende René. „'t Woord coquet strookt zoo weinig met onze Hollandsche deftigheid”.

Wouter vertelde nu van de avondpartij bij Mollerus, een schitterend feest zooals in lang den Haag niet gegeven had. 't Was in sommige families daar ook een bedroevende toestand; de meesten waren de finantieele schokken van den Franschen tijd nog niet te boven. Enkelen begonnen voorzichtig aan weer het wereldsche leven te leven. De partij bij Mollerus was nu niet juist Hollandsch deftig geweest. Neen, er heerschte een minder stijve toon.... „Ik zou haast zeggen, 't was er Engelsch. Soms meende ik weer in Londen te zijn. Toch werden er, dat is waar ook, Fransche liedjes voorgedragen”. Wouter zweeg opeens. 't Was immers Marion geweest, die daar gedeclameerd had? Dat hoefde René nu niet precies te weten. Het was beter haar naam niet te noemen. Waar diende het voor? Veel moeite had hij ook niet, zijn gedachten op iets anders te brengen.... want was „zij” er ook niet geweest? Zij, die sinds drie, vier weken, hij wist 't niet, zijn gedachten bezig hield? Het was nu niet juist iets voor hem over zoo'n avondfeest te zitten praten, maar hij kon er niet over zwijgen want hij wilde over „haar” spreken.... (Vervolg op bladz. 252 van dit nr.)

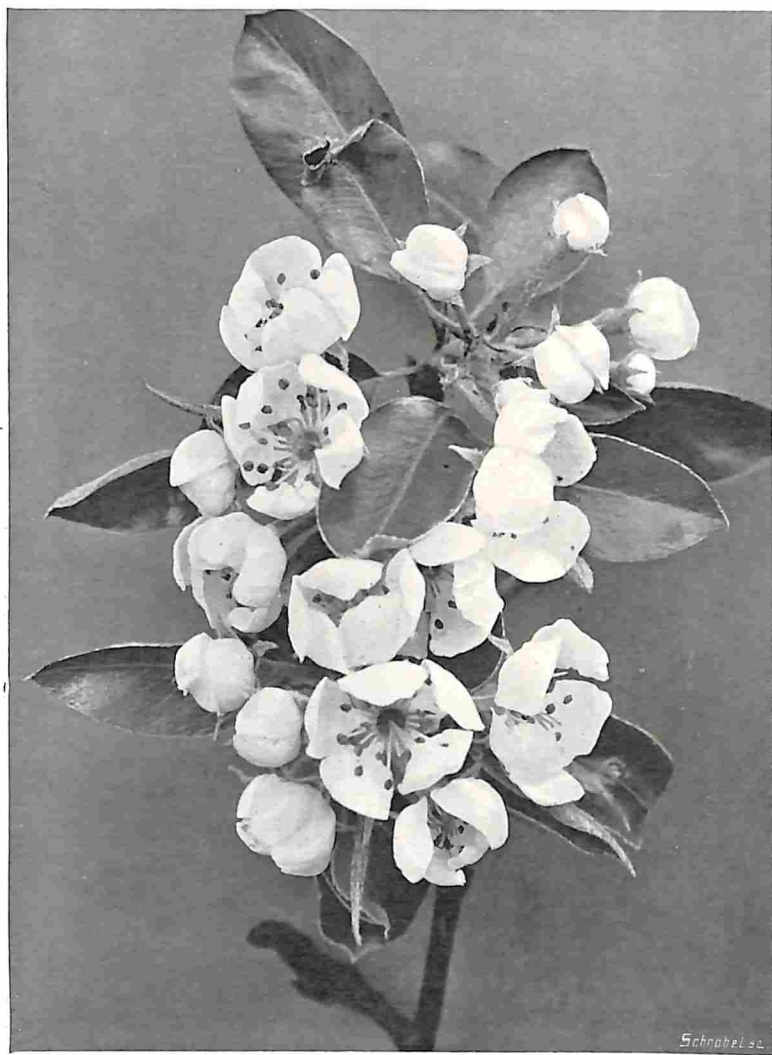

Foto C. Steenbergh.

BLOESEMWEELDE.

BLOEIENDE PEREBOOMEN IN EEN STADSTUINTJE AAN DE HEERENGRACHT TE AMSTERDAM.

BLOESEMWEELDE.

BLOESEMWEELDE. PEREBLOESEM.

HET bruidskleed van Holland is schoon geweest dit jaar; zelden was zoo heerlijk-rijk haar gewaad getooid met sneeuw witte bloemen als in deze Meimaand. Betuwe, Zuid-Beveland, Zuid-Limburg misschien het luisterrijkst versierd, maar door héél het land was de blijde blankheid der maagdelijke bloesems tusschen het jonge groen. En tot zelfs in de stadstuinjes drongen de geruchten van de bruiloft door en trokken er boomen hun feestgewaad aan. De bruidegom, de lentezon keek er zoo stralend neer op zijn bekoorlijke bruid. En al die dit wondere moois mocht aanschouwen werd stil van verheugenis....

Zoo gaarne had „Buiten” iets van die schoonheid zijne lezers aangeboden, die niet in de gelegenheid zijn geweest Holland in bruidstooi te zien. Maar wij weten reeds: het is ons niet of nauwelijks mogelijk: de best geslaagde foto geeft van deze bloesempracht slechts een flauw denkbeeld. Wat is b.v. de toch wel zeer mooie afbeelding hierboven of die op bladz. 240 van den vorigen jaargang vergeleken bij de werkelijkheid? Zonder de kleur van het jonge groen, de geur van de lentelucht, het geschitter van de zon en het gejubel der vogels is dood, wat in werkelijkheid juist door feestelijk jong leven zoo indrukwekkende schoonheid biedt.

Drommen trekken elk jaar naar de vlammeende pronktapijten langs onzen duinzoom; slechts enkelen gaan er op uit om de oneindig teerder en verhevener pracht onzer bloeiende vruchtboomen te bewonderen, een pracht, die nóóit verveelt of vermoeit, maar steeds nieuw genieten brengt. Gelukkig misschien, want bij deze maagdelijk-getooiden boomen, bij deze lieflijk blanke bloesems moet menschengewoel wel zéér hinderlijk zijn.

Toch raden wij onzen lezers met klem aan, een volgend jaar niet meer te verzuimen, het witte wonder der bloesemweelde te gaan aanschouwen.

Thans is de bruidstijd weer voorbij, en, nu wij dit schrijven, is nog slechts de minder gewijde, maar niet minder bekoorlijke blozende appelbloesem aan 't pronken.

* * *

Reeds meermalen zijn in ons blad afbeeldingen van peren- en appelboomgaarden in bloei opgenomen. Thans (op blz. 246) ter vergelijking een kersenboomgaard. Ter vergelijking ook de bloesems van pere-, appel- en kerseboom. En dan, hierboven, een foto, waaruit blijkt, dat ook in de stadstuinen boomen zich in bloesemgewaad hebben gestoken, meevierend het bruidsfeest.

ZUID-LIMBURG IN BLOEI.

Is het niet een schoone noodzakelijkheid dat iedereen de landstreek lief heeft, waar hij werd geboren? Doch welk een weldoend geluk wordt die liefde, wanneer in later dagen voor den beproefden blik, het eigen land ook zélf als schoonheid verschijnt. Men moet op verre kusten gestaard hebben, om zijn vaderland te leeren schatten. Wie de wijdsche pracht der wereld heeft geweten en zijn jeugdland ook dán nog zeer schoon kan vinden, als hij keert, — hij is een gelukkig man.

Ik heb Zuid-Limburgs bekoring het best gevoeld aan mijn heimwee op eenzame doolwegen, aan mijn verlangen naar een ruischend korenveld te midden van de sneeuwen wonderheden van het Noorden, en aan mijn droomen van een witten bloesemtweig over een rood-pannen dak, in den voorjaarsavond van 't druiven- en olijvenrijke Zuid. Doch na Andaluzië en Sicilië zijn er mij zijn heuvelen nog zeer schoon, na Hellas' zonneblonde eilanden ademen zijn velden nog liefelijkheid, zooals het na Hollands wijde vlak óók telkens inniger aandoet. En ieder jaar besef ik beter, wat een vriend mij eenmaal opdrong als een spreekwijze, dat nl. Italië eigenlijk in Zuid Limburg begint.

Wie deze woorden aan naïeve zelfzucht wijten kan, zag nimmer de weelde van den bloesem in onze zuidelijkste heuvelstreek.

Terwijl het groene Denemarken zijn hoogtij viert in de gouden dagen van een voldragen herfst, staat ons blonde Zuiden reeds aanstonds in de jonge lente, in zijn opperste heerlijkheid. Want de bruidenluister der bloesemende vruchthoven is zijn apotheose.

Kort van duur is de pracht er dan, maar diep van licht, — als alle hoog genot echter kortstondig; maar lang leeft er de vreugd van in de herinnering na, voor het leven. De bloemenprunk van Haarlem is een uitgelegd tapijt, doch de Limburgsche bloesem is een uitgespannen hemel.

Vaak werd het bloeiend geboomte vergeleken hij sneeuwpyramiden en reuzige bruidsbouketten; doch deze pracht vergelijken met iets anders, is haar slechts onrecht doen, daar zij onvergelykelyk is.

Iedere boom draagt er zijn sier op eigen wijze. Eerst heeft de tengere perzik het teeken gegeven, open gaande in rozig gebloei. Dat was het aandonken van den wonderen droom en de dageraad der verrukkingen. Heel de boomgaard heeft het waargenomen, den zachten brand, zoo teer getint, die door de fakkelvormige twijgenbundels is opgegloeid; en in den nacht sidderden de bottende knoppen der overigen. Dan staat op eens morgen, plotseling — want wonderlijk-verrassend geschiedt het telkens, als ware er tooverij mee gemoeid, — haast onverwacht, de heele boomgaard in witte bloesemweelde.

De kersenbloei schittert het zuiverst wit. Daar pieken de twijgen naar het blauwen steil omhoog in een lyrisch verrukken. Doch de zeer grooten onder hen, die de beneden-takken zwaar torschend gespreid houden in het rond, nú volgezet, tros aan tros met bloesem, nemen een gebaar van zegenende handen aan.

De bejaarde pruimeboomen kunnen toch zoo schilderachtig doen met hun wreed verwrongen, bronzen stammen, die de tijd vaak heerlijk geteisterd heeft. In hun verschijnen kan men Daphne's beweging zien, wanneer zij Phoibos ontwijkt. Wilden zij zich óók onttrekken aan den zoeten last van het bijen-trek-kende gebloemte? Maar de lente heeft ze juist nog achterhaald en het vluchtend gebaar gevangen in het wit verstrikkend bloesemnet. Nu staan zij willoos, stom, verrast, tot beeld verkeerd in het blanke Meiwonder.

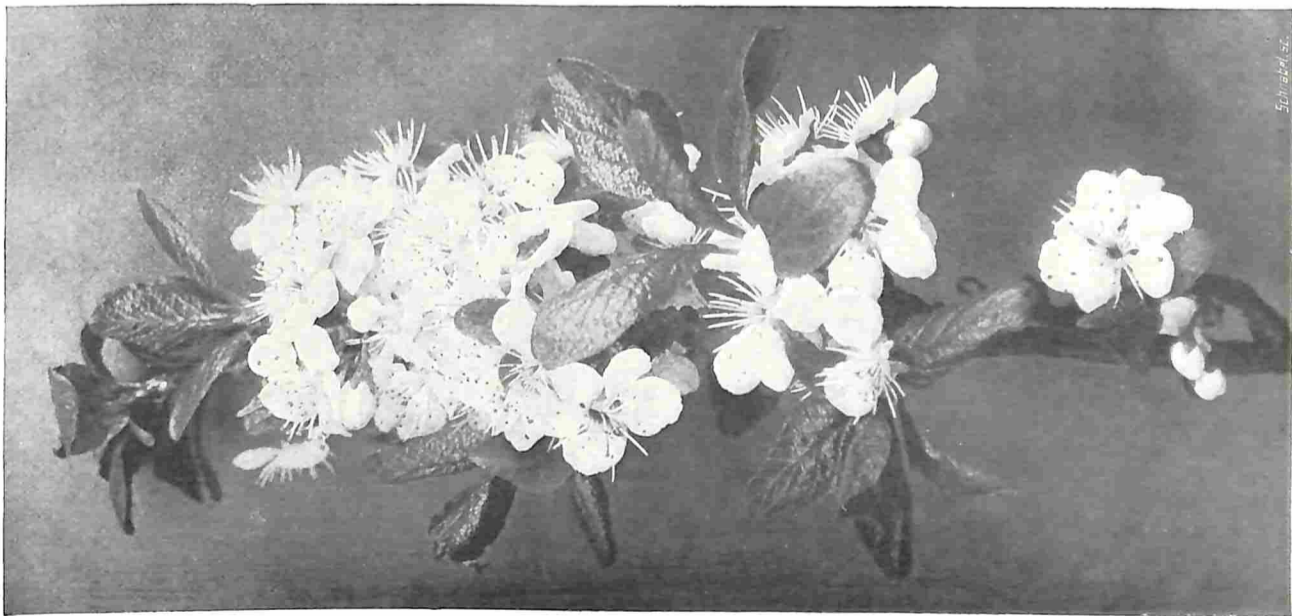
Doch toon mij de perrelaars, de machtigen, de koningen onder het hermelijn-dragende boomgaardenvolk. Zij zijn meer schemerig wit en schaduwrijker, daar hun bloesem zich paart aan jong gebladert. Maar zij zijn voller van pracht dan al de overige, rijker aan weelde, overstelpender door overmacht. In hen is geen jeugd-verlangen meer als in de jonge kerselaars, geen smartgedenken als in den zwaar-bevlaagden pruimeboom. Zij zijn louter majesteit, rustig in bewustzijn, vol-

BLOESEMWEELDE. APPELBLOESEM.

dragen in levensovervloed. Lijken zij met hun buigenden zwier niet fonteinën, wier regen tot bloesem is gestold in der droppen val? Zij rijzen als een bruisend geweld in hun zonnige roerloosheid, bedwelmd van 't eigen schoon, verblind door eigen luister, verbazingwekkend als zelf verbaasd. Elk is een ontsluitend geheim, waarvoor wij sprakeloos staan als niet begrijpenden. Bij het staren op die heerlijkheid is het telkens, als moest er nu iets wonderlijks geschieden als het opengaan der hemeldeuren. Maar óók is het dan weer, als was er zoo juist het woord gezegd, waarop de eeuwen gewacht hebben van hun geboorte af, en dat nu voorbij gegaan is aan onze ooren.

Heel de boomgaard staat in de trillende stilte der verrukking, dronken van honiggeur. Alles is anders geworden in een vreemd verdwazen, buiten zich zelf getreden en opgevoerd in een nieuwen staat, waar alle leven is licht-gevend zijn, en het ademen weelde

BLOESEMWEELDE. KERSEBLOESEM.

wordt van geuren. En het groene weidgras weerspiegelt over zijn uitgestrektheid de sneeuw der zwevende bloesemkroon beneden in een witte wemeling van madelieven.

Zoo zijn de tropeeën, die de lente oprichten voor haar intocht.

Elk huis heeft zijn bloeienden boom, als een zinnebeeld van komend geluk, over de roode pannen van zijn dak, en de sombere poortboog der Limburgsche dorpen laat zich het streelen welgevallen der bloeiende twijgen, tegen den baksteen gevel der breede hoeve opgeleid.

De wereld droomt bruidsgeluk.

Over alle wegen hangt de wijding der lente, die zegen spreidt met maagdelijk-witte hand.

En langs de zoomen bloeit de witte meidoorn.

Schoon is de bloei-pracht in het zonlicht trillend, maar schoon is zij ook tegen donkere hoogten aan, onder gesluierde luchten.

Gelijk een nevel, doomend, hangt het wit der bloesemende boomgaarden om de dorpen heen, zooals zij verstrooid liggen over de Limburgsche heuvels, in den krans hunner hoven, — een schemerend wonder telkens boven de woningen der menschen, wanneer het niet een lawine wordt van bloeiende voorjaars-sneeuw die ze donzig overstelpt. Soms is het in de verte of witte wolken er uit de lucht gedaald waren en droegen er het dorp in hun schooten.

Schoon zijn zij tegen avond ook, als bij het smelten van het zonlicht, tegen het donkeren, de betoovering der gouden uren zich droomend oplost in het toongedicht van den nachtegaal. Dan liggen over de heuvels, stil, de witte feeën zoetbekoord te luisteren...

* * *

En wanneer bij het verstuiven der sneeuwen heerlijkheid de landstreek ontwaakt in een droef beseffen van de kortstondigheid dezer opperste ontroering, waaiert met een lang bepeinsd gebaar de ronde appelboom plots zijn rood-doorschenen bloesemluister over al de groene hagen.

DR. FELIX RUTTEN.

Foto J. v. d. Veen.

BLOESEMWEELDE. BLOEIENDE KERSENBOOMGAARD.

HERDERSHONDEN.

(Slot.)

ONDER den invloed van het klimaat, zegt L. Seegers, en meer nog onder dien van den mensch, heeft het oorspronkelijke type van den herdershond zich gewijzigd. De oude stamvaders waren steeds in de open lucht, overdag en 's nachts blootgesteld aan regen, wind en allerlei temperatuurswisselingen; daardoor is het niet te verwonderen dat dit ras, meer dan eenig ander huisdier, den invloed gevoeld heeft van de luchtstreek waarin het leefde, zich gaandeweg gesplitst heeft in sterk van elkander verschillende typen, die wel is waar alle nog aan het oorspronkelijke type herinneren, maar die er toch weer van afwijken door grootte, beharing enz.

En zoo zijn de verschillende herdershonden-variëteiten ontstaan. Van die oorspronkelijke typen heeft de mensch zich meester gemaakt, hij is gaan kruisen en fokken en heeft naar zijne meening de typen mooier gemaakt en veredeld. Zoo ontstonden dan in Engeland de Collies en de Bobtails, in Frankrijk de Briards en de Beaucerons, in België de Groenendalers, Mechelaars en de Tervuerens, de herdershonden in Duitschland, Oostenrijk, Rusland en Holland, zij allen verschillend in uiterlijk, maar overeenstemmend in raseigenschappen.

Uit het voorafgaande is gebleken dat de herdershond sinds onheugelijke tijden als gebruikshond bekend was; men moet hieruit volstrekt niet afleiden dat hij minder geschikt is als huishond. Waarom is men niet eerder op de gedachte gekomen zulk een hond, die toch als zeer intelligent bekend stond, als huishond in gebruik te nemen? Waarschijnlijk omdat de herdershond niet zoo deftig was als de andere hondenrassen; men wist nog niet dat die ordinaire schaapherdershond zoo na verwant was aan de trotsche en aristocratische collie.

Door de tentoonstellingen is de herdershond in wijden kring bekend en spoedig tot mode-hond geworden. De eerste Engelsche hondententoonstelling werd in 1859 te New-Castle gehouden; er waren verschillende rassen gevraagd, maar geen herdershonden; deze verschenen voor het eerst te Birmingham, toen de eenige prijs, een kleine medaille, door een Schotschen herdershond veroverd werd. In Duitschland kwamen in 1882 te Hannover herdershonden voor het eerst op de ten-

HERDERSHONDEN. FRANSCHER HERDERSHOND.

HERDERSHONDEN. DUITSCHE HERDERSHOND.

toonstelling, geëxposeerd door von Knigge. Reichelmann heeft de fokkerij van Duitse herdershonden energiek aangeplakt; hij was een enthousiast liefhebber en zorgde er voor, dat sinds 1889 op elke tentoonstelling Duitse herdershonden aanwezig waren. In Frankrijk is het de beroemde P. Megnin geweest, die in 1885 in L'Éleveur een studie begon over de verschillende fransche herdershonden-variëteiten.

In België werd in 1891 de „Club du chien de berger belge” opgericht; A. Reul, professor te Brussel, heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt door het onderzoek naar de verschillende herdershonden-variëteiten in België. 15 November 1891 belegde hij een vergadering der clubleden en toonde hun daar 117 honden, uit alle hoeken van België saamgebracht! Uit deze verzameling werden de meest typische en meest zuiver gefokte uitgekozen en volgens hun uiterlijk deraspunten vastgesteld.

In ons land verscheen de eerste Hollandsche Herdershond op de tentoonstelling te Scheveningen in 1890, maar niemand dacht er aan, dat deze hondensoort „in the go” zou komen.

Pas na de Nimrod-Cynophilia tentoonstelling in 1898 te Amsterdam, toen 17 Hollandsche Herdershonden op de benches verschenen, was het pleit gewonnen en had de Hollandsche Herdershond zijn plaats in het huisgezin veroverd!

Wat zijn nu de eigenschappen van dezen hond, die hem zoo algemeen bemind maken? Hij is gehoorzaam en dus gemakkelijk te dresseeren, wat hem zoo bijzonder geschikt maakt voor Roode Kruis- en politiehond.

Hij is zeer trouw en speciaal aan zijn huis en zijn baas gehecht; allemansvrienden vindt men niet onder herdershonden. Verder is hij waaksch en weet zijn baas flink te verdedigen als het noodig is; het is een veilig gevoel, zulk een dier in huis te hebben.

Hij is vroolijk en levendig, gracieus in zijn bewegingen; hij vliegt tegen U op wanneer ge thuiskomt en nooit zal hij laksch of lui daar neerliggen.

Ga met hem naar buiten en ge zult een aangenamen kameraad op de wandeling hebben, uren lang kan hij over de heide heen en weer vliegen, zonder ooit hijgerig of vermoeid te worden.

Is het nu te verwonderen, dat steeds meer dierenvrienden zich tot den herdershond voelen aangetrokken? Hopen wij dat nooit de tijd moge aanbreken, dat dit trouwe dier weer uit de samenleving verbannen wordt en eindigt als arme schaapherdershond! Dr. DUVAL VERWEY.

Overneming verboden.

MADAME-DESMARET.

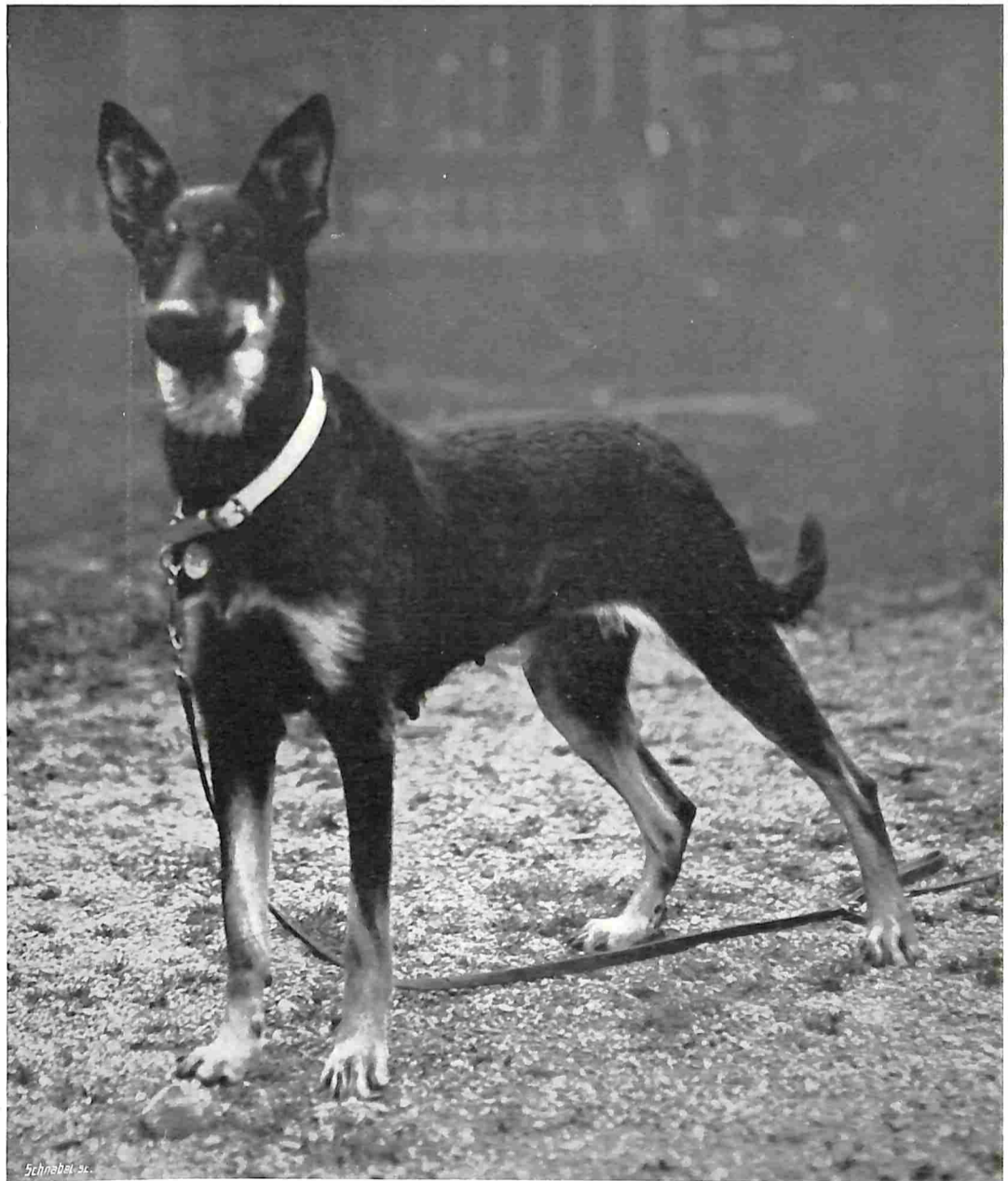
IK denk dikwijls aan Madame Desmaret, de eigenares van Hotel de la Ville de Lille in Duinkerken. De Boches bezorgen haar heel wat verdriet. Ik zie haar dikke, onbehouwen

figuur telkens weer voor me, zooals ze vol wanhoop ineengezakt zat op een stoel bij de kachel, dezen winter, in het van de gelagkamer afgeschoten vertrek, dat met durf eetzaal werd genoemd. Als ze achter de kachel zat, 's avonds na het diner, met haar rol-ronde wit- en zwarte hond aan haar voeten, dan had ze tijd voor klagen. En klaagde!... De als verschrikt uitpuilende oogen in haar pappig bleek gelaat, bestaarden met iets smeekends het slachtoffer, dat toevallig in de eetzaal zat en aan moest hooren, welke bezwaren ze tegen de Boches in te brengen had. Er was haast iets fascineerends in Madame Desmaret, zooals ze in volslagen krachteloosheid de dikke armen rusten liet in haar moederlijken schoot en maar klaagde en klaagde, zonder de oogen ook maar even af te wenden van den-geen, dien ze dien avond had uitgekozen, om haar grieven aan te hooren.

„Oh, mon Dieu, mon Dieu!” zuchtte ze, terwijl haar lippen zich in trance schenen te bewegen, „die Boches. Het was alles zoo goed, dezen zomer. Ik zou juist mijn zuster gaan bezoeken in Boulogne, toen de oorlog kwam. De groenten waren ook zoo goedkoop. Nu betaal je het driedubbele... Ik had gehoopt op een rustigen zomer, maar die Boches, mon Dieu, mon Dieu”.

Ernstiger waren haar bezwaren nooit. Maar ze werden geuit, zooals een zwaarder getroffen mensch in een oogenblik van weekheid een ander zijn verdriet belijdt.

Ik leerde Madame Desmaret kennen door een kruier van het station, toen ik 's avonds laat Duinkerken binnenkwam. We stonden eerst in lange files, om onze passen te toonen aan een paar heeren bij den uitgang. Telkens werd er één uit de rij opzij gezet, wiens papieren niet in orde waren, voor nader onderzoek. Ik mocht passeeren op conditie, binnen 36 uur Duinkerken weer te verlaten en stond in het plaatsje, dat stikdonker was, om zich te verschuilen voor Taubes en Zeppelins. Ik was dus blij toen een man mijn tasch overnam en beloofde, me naar een hotel te brengen. Maar toen de tasch op zijn schouder stond, bleken zijn beenen wat slap en hij ging strompelend voor me uit, alsof hij door heel lang gras liep. Hij wist bewonderenswaardig vlug uit me te krijgen, dat ik Hollander was en vertrouwde me toen toe, bang te zijn voor het Engelsche gevaar. „Ziet u”, — hij gesticuleerde met de eene hand die de tasch niet vasthad, en trachtte over de tasch heen naar me te kijken, — „ziet u, de Engelschen zijn er nou... duizenden zijn er nou... maar, hoe

HERDERSHONDEN. DUITSCHE HERDERSHOND.

Foto C. Steenbergh.

DE KRUISKERK TE 'S-HERTOGENBOSCH.

krijg je ze weer weg?" Onderwijl haakte zijn eene been telkens achter het andere en ik liep naast hem, gereed om mijn valies te vangen, als 't zou vallen. Maar... waarschijnlijk, omdat hij wel gewoon was, zoo te loopen, ging alles bovennatuurlijk goed en glimlachend fluisterde hij met zijn absinth-stem, dat ik niet bang hoefde te zijn: hij stond stevig op zijn beenen en was Franschman.

Deze heer nu, introduceerde mij bij Madame Desmaret, toen we aan drie hotels tevergeefs om een kamer hadden gevraagd. Madame deed ons in eigen persoon open en verklaarde een kamer vrij te hebben, als mijn papieren maar in orde waren... Ik reikte haar mijn pas over, ze plaatste zich onder het gaspitje dat in de gang brandde, opende de pas in volle breedte en las langzaam: „La Reine des Pays-Bas... Tiens," zei ze opgewekt: „U hebt een koningin. Een brief van La Reine des Pays-Bas! Tiens, tiens, m'sieur heeft een brief van La Reine des Pays Bas..."

Maar haar verbazing werd nog grooter. „M'sieur est journaliste?? mon Dieu!..." en ik ben zeker, dat ze trotsch op me was.

Ik moest de vragen beantwoorden van den catechismus, die de Fransche politie in dezen oorlogstijd samengesteld heeft voor elken reiziger die de oorlogszône betreedt. Dan bracht Madame me naar mijn kamer, hijgend onder het dragen van mijn zware tasch en onderweg me vast inlichtend over de Boches.

Den volgenden dag had het hotelletje een ander aanzien voor me, dan ik 's avonds verwacht had. Madame sliep nog en in het buffet stond een dochter, die met korte gillende lachjes gekheid maakte met de enkele bezoekers, die half tegen den toonbank hingen. De dochter was van een mooi type ofschoon reeds wat verlept. Als ze lachte, trok ze haar bovenlip boven de rij kleine witte tandjes en als de klanten blijkbaar een ondeugendheidje zeiden, lachte ze ook zoo, maar hief meteen een vinger er bestraffend bij op. Dat waren de twee maniertjes, waarmee ze in hoofdzaak coquetteerde, en als ik haar zag, was óf de bovenlip boven de tanden en geen vinger opgeheven, óf de tandjes glinsterden en de vinger was wel omhoog. Ze droeg een zwart japonnetje met diep uitgesneden hals, een elegant schortje en had hoge hakken onder haar schoentjes. Ze was de dochter van Madame, zooals me verzekerd werd, maar uit mezelf zou ik daar nooit op gekomen zijn; daarvoor verschilden de typen te veel. De dochter had ook een dochttertje, die haar „tante" noemde, maar van een oom heb ik nooit hooren spreken.

Met etenstijd zat de lange eetzaal vol uniformen: dokters, vliegeniers, piotten, sergeants, officieren, Belgen, Franschen, Engelschen en dan leek het hotel zijn ondergang nabij. Madame, die een harde, heesche stem had, zat op dien tijd in de keuken onder de eetzaal en gilte voortdurend om een of andere reden onverstaanbare klanken door een gat, dat in de gang uitkwam. Door dat gat riepen de bedienende meiden hun bestellingen weer naar de keuken en een aangetrouwde dochter van Madame, die in de zaal opnam hoeveel diners er moesten zijn, stak ook telkens haar hoofd door die opening, brulde het aantal diners en voegde erbij, of er „des moules" of „pas de moules" bij noodig waren. Want mosselen gingen in het hotel Desmaret de soep vooraf.

Madame zelf scheen dan in de keuken ongewoon bedrijvig te zijn. Maar als ik 's avonds achter de kachel mijn thee dronk en Madame kwam erbij, dan was alle levensfut uit haar en zat ze in elkaar gezakt te zuchten over de Boches.

Eens was ze 's avonds levenslustiger. Een oud vriend van haar overleden man had haar 's middags een bezoek gebracht, was blijven dineeren en had een fijne flesch op tafel laten komen. Madame en haar dochter aten steeds na de gasten; ik had dus alle gelegenheid te zien, hoe Madame van haar glas nipte en streefend naar het donkerroode wijntje keek, terwijl de oude vriend met zijn hoofd vooruit zat te smoezen met de dochter, die af en toe haar gillachjes opklateren liet.

Madame hield telkens haar glas tegen het licht en kneep één oog toe. „Mon Dieu, Mon Dieu", zuchtte ze dan, „wat een kleur, wat een kleur". Ze rook aan haar glas, zoog diep den geur naar binnen, look de oogen en prevelde: „Mon Dieu, Mon Dieu, wat een aroma".

Den volgende morgen kwam Madame de eetzaal binnen met het desolate voorkomen, dat ze eigenlijk pas 's avonds na het diner had moeten hebben. Ze beled me, strak-starend met de oogen en het moedelooze in de houding van 's avonds, wat het geval was. Eigenlijk mocht ze nooit wijn drinken voor den dokter, deed ze het toch, dan kreeg ze last van haar nieren en nou gisteren... was ze bezweken voor den geur en de kleur van den ouden wijn. Bovendien was het een oud vriend, die het aanbood... „Oh, mon Dieu, mon Dieu", steunde ze, door de zuchten heen, „wat een geur, wat een geur".

Ze had de leege flesch nog naast de kachel staan en duwde haar pappig, stomp aardappelneusje tegen de opening. „Ruik zelf maar eens", zei ze; ik moest ook mijn neus houden bij de flesch en ze was opgetogen, toen ik in verrukking fluisterde: „Mon Dieu, mon Dieu!"

Ik ben goede vrienden met Madame geworden. Eigenlijk mocht ik als journalist maar 36 uur in Duinkerken blijven, maar omdat Madame me de volgende dagen niet in haar logeerboek inschreef, kon ik er twee weken bijsmokkelen. Daartoe moest ik zorgen, dan 's morgens tusschen 10 en 11 niet zichtbaar te zijn, als de politie kwam om de namen der gasten te controleren. Madame liet me waarschuwen, als het gevaar voorbij was.

Ik was bovendien haar tolk en voorkwam zoodoende dikwijls misverstanden. Eens bijvoorbeeld, was een Belg die wat Engelsch sprak, bezig, aan een matroos van een der Britsche monitors die pas Westende beschoten hadden uit te leggen dat de schuld van alles bij de Duitschers lag — of zooals hij zei: bij den Duts. De matroos, die den Belg flink op whisky gefuifd had, nam het óp voor de Dutch en zei, dat ze „absolutely neutral" waren, waarop de Belg begon te spreken van de „damned Duts". Ze waren al zóover, dat ze beiden opgestaan waren met de klaar-blijkelijke bedoeling, hun meeningen te onderstrepen, toen Madame Desmaret hijgend aan mijn deur klopte en me vroeg, asjeblijft even beneden te komen, want mon Dieu, mon Dieu, twee verstonen elkaar niet.

Beneden zette ik den bondgenooten de puzzle van de Duts en de Dutch uiteen en de matroos ging met een verlicht gemoed voort den Belg te fuiven, terwijl Madame Desmaret me stralend haar dankbaarheid betuigde.

Ze had op een kast in de eetzaal een scherf staan van een bom, die een Taube in Duinkerken had laten vallen. Dat was in de voorstad geweest. Toen ik weg was, vielen er bommen op het plein, waar het standbeeld staat van Jean Bart, den Duinkerkschen kaper. Later vielen ze bij de groote kerk, beide plaatsen niet ver van Hotel de la Ville de Lille... En nu, nu hebben de Boches met zware 38 c.M. granaten groote stukken uit Duinkerken gehapt, misschien wel uit het hotel van Madame... Als dat zoo is, wat zal er dan van Madame zijn geworden?... als dat niet zoo is, wat zal ze dan nú 's avonds na het diner klagen over de Boches!

H. C. BURMAN.

Het ijzeren kruis.

Dadelijk na het Keizerlijke besluit tot wederinvoering van het ijzeren kruis in Duitschland, werden bij een achttal firma's orders gegeven voor den aanmaak van 15000 stuks dezer ridderorde. We lazen, dat er drie soorten van deze orde zijn, nl. de 2e klasse, welke aan een zwartwit in het knoopsgat gedragen wordt en aan weerszijden een opdruk met initialen draagt. Dit kruis bestaat uit twee gietijzeren helften door een zilveren rand samengehouden.

Het 1e klasse ijzeren kruis wordt op de linkerborst zonder ordelint gedragen, het is maar aan één kant bedrukt op zilveren achtergrond.

Het grootkruis dezer orde, een buitengewoon hooge onderscheiding, slechts voor legercommandanten te bereiken, wordt aan een breed, zwart-wit lint om den hals gedragen. Met een ijzeren kruis begiftigde niet-strijders dragen dit aan wit met zwart ordelint.

G.

DE KRUISKERK TE 'S-HERTOGENBOSCH.

DE St. Catharina- of Kruiskerk te 's Hertogenbosch zal binnenkort vallen onder de slagen van den moker. Toen de eerste berichten over deze plannen de wereld ingingen, voelden velen, vooral de liefhebbers van oude monumenten, hun hart beklemmen, omdat zij vreesden, dat ook het mooie laat-gothieke koor, dat bij den algeheelen verbouw der kerk in 1842 gelukkig gespaard bleef, met den grond zou worden gelijk gemaakt. Verschillende kunstminnaars stelden dan ook al spoedig alle pogingen in het werk, om dit prachtig monument, dat sinds 1533, toen het door de Kruisheeren, die destijds hun convent te 's Hertogenbosch hadden, werd gebouwd, de stormen der eeuwen heeft getrotseerd. En die pogingen zijn met succes bekroond, want het koor en de gerfamer zullen niet het lot deelen, dat de rest der kerk is beschoren.

De Kruiskerk heeft een heele geschiedenis achter den rug. Zij heeft tijden gekend van grooten luister, toen de beroemde orde der Kruisheeren er hun zetel had, maar ze heeft ook dagen gekend van lijden en verval.

In 1470 kochten de „Cruisbroeren“, volgens den Bosschen geschiedschrijver Jacob v. Oudenhoven, door bemiddeling van Jan Monincx achter de Sint Jorisstraat voor 1614 gouden Rijngulden een vrij groote plek gronds, strekkende van de rivier af tot de stadswallen, en bouwden daar een nieuw klooster. Vóór dien datum woonden de Kruisbroeders elders in de stad.

Met den bouw der kloosterkerk werd een begin gemaakt in 1533. In 1569 werd de kloosterkerk een parochiale en spoedig werd zij te klein om de vele geloovigen te bevatten, die er onder hoorden, zoodat er in 1601 reeds een uitbreiding plaats had door den aanbouw van een schip aan het oorspronkelijk koor. Dit feit wordt nog vereeuwigd in een steen, waarop vermeld staat, dat de gouverneur der stad, de heer Van Grobbendonck, den eersten steen legde. Verder werd ze nog uitgebreid met een pand aan de Noorderzijde, waarna in 1619 de bouw eener belendende pastorie volgde, het gebouw waar thans de koster woont. De zware ijzeren ankers in den zeventiendeuwschen gevel duiden het jaartal aan. Geheel in den rechterhoek op onze afbeelding van de Kruiskerk (zie de vorige bladz.) kijkt men op de achterzijde van den boven het dak der kosterwoning uitstekenden rand van dezen gevel, die in zijn front nog het wapen draagt van de Kruisheeren.

In 1629 reeds zagen de Kruisbroeders zich gedwongen, voor de Hervormden te vluchten naar Uden, waar thans hun klooster nog staat en de orde, die een tijdlang tot uitsterven scheen gedoemd, in de laatste jaren weer tot herleving en grooten bloei is geraakt.

Nu wij leven in een tijd, dat

Daar vaart langs heel de wereld

Een woeste doodsorkaan,

en zooveel heerlijke monumenten van kunst en historie met vernieling worden geslagen — denken wij slechts even om maar iets te noemen, aan een ander gothiek gebouw, de onvergelykelijke kathedraal van Reims — nu is het wel eigenaardig om v. Oudenhoven een oogenblik aan het woord te laten, waar hij ons verhaalt van de laatste dagen der Kruisbroeders in 's-Hertogenbosch. Dan ontsnapt ons onwillekeurig het gevleugeld woord: *nil novi sub sole*, er is niets nieuws onder de zon, want ook toen knetterden de krijgsgrenaten reeds moorddadig over de hoofden en zaaiden dood en vernieling.

„Sint Catharijnenkerck — zoo zegt hij — is eertijds gheweest de Cloosterkerck van de Cruys-broeren, maar vrij vergroot, zint die tot eene Parochiekerck is gemaakt. Was voor het laetste Beleg van den jare 1629 eene schoone kerck, maar staande dat Beleg zoo viel den 12 Augusti een Bom ofte Granaet, uit ons Legher geschoten, in dese kerck, die het gheheel Gestoelte vernielde, ende alle de Glazen in dese kerck verstruereerde, ende een seker Cruys-broer, out 80 jaren ende doof, wierd te pletteren gheslagen, datter niet meer als een been met het ghequetste hoofd te vinden was.”

En waar tot dan de witgepijde monniken in hun cellen hun merkwaardigen regel hadden gevolgd, ondergingen voortaan militairen, die van den hun voorgeschreven regel waren afgeweken, hun straffen, want het klooster werd bestemd tot militaire gevangenis.

In 1650 werd de Kruiskerk door de Hervormden in bezit genomen, maar vier-en-twintig jaar later, in 1704, maakten er zich de Franschen van meester, die het gebouw bestemden tot militaire bakkerij, tot dat Napoleon in 1810 het aan de katholieken teruggaf, in wier ongestoord eigendom ze sindsdien is gebleven tot den huidigen dag.

De vertimmeringen, die ze later onderging, maakten haar tot een zeer onpractisch gevaarte, waarvan de verdwijning — altijd met uitzondering van het koor — niemand zal betreuren.

De voorplaat van dit nummer geeft een gezicht

op dat in de bouwwereld zoo geroemde koor in den laat-gothieken stijl. Het staat geheel verborgen voor de buitenwereld, en er zullen wel duizenden zijn in 's Hertogenbosch zelf, die het nog nooit hebben gezien.

Gedeeltelijk is het gebouwd op een tongewelf over de Dieze. Naar den walkant stond het ingesloten door de hoge muren der gevangenis, die op 't oogenblik echter ook alweer gesloopt worden om plaats te maken voor den bouw van het nieuwe paleis van Justitie, terwijl naar de andere zijde een particulier erf er het gezicht op belemmert. Om het in oogenschouw te nemen moest men dan ook zijn weg over dit erf maken. Maar een gang daarheen loont de moeite, want een zeldzaam mooi gezicht doemt er voor onze bewonderende blikken op, en wij vinden het jammer, dat dit juweeltje van architectuur uit een grijs verleden in al zijn schilderachtigheid daar zoo verborgen wegschuilt in de vergetelheid.

Wanneer wij de tegenwoordige Kruiskerk binnentreden, vinden wij daar nog een schat van prachtige schilderstukken, waaronder een van den vermaarden zeventiendeuwschen Bosschen meester Th. Van Thulden en een negental zeer groote door fraai kleurenspeel uitmuntende doeken van den een goede eeuw geleeden overleden Belg P. J. Verhaghen. Ook deze werken zullen straks den nieuwen tempel weer sieren, gelijk ze reeds sinds 1829 een luister waren voor de oude Kruiskerk en door hun frappante voorstellingen de aandacht van tienduizenden hebben geboeid.

Overneming verboden.

P. N. BROUNS.

LIEDJE VAN LENTE.

.....Aussi pur qu'une prière"....
PÉLADAN.

Er jubelzong een vogeltje
Hoog in een lenteboom,
En 't zong, dat eenzaam vogeltje,
Van zonniefdedroom.

'k Heb in dat zingend vogeltje
In avondeenzaamheid,
Dat stille, grijze vogeltje
Gezien, Gods Eeuwigheid.

TONY DE RIDDER.

Foto C. Steenberg.

DE KRUISKERK TE 'S-HERTOGENBOSCH. DE PREEKSTOEL.

Paaschvuren en de Wet der Wouden.

DE Paaschberg bij het Veluwsche dorp Ede is vanouds getuige geweest van menig groot paaschvuur en tot op den huidigen dag doet ginds de overgeleverde zucht tot het branden van paaschvuren zich telkenjare gelden. Aard en oorsprong dezer vuren zijn algemeen bekend, doch weinigen weten, dat te Ede nog binnen menschenheugen het groote paaschvuur op den Berg een heel bijzonder karakter droeg, door dat het dienstbaar gemaakt werd tot bevrediging van het rechtsgevoel des volks.

De hulpmiddelen van politie en justitie reiken tegenwoordig veel verder dan voorheen en toch — er blijven gevallen, waarin voor den rechter een beschuldigde of verdachte vrij uit gaat, terwijl de door de misdaad geschokte gemoederen van het volk door die vrijspraak onbevredigd moeten blijven. De wandaad blijft zichtbaar ongewroken en de volksziel wil de straf aan den, zij het ook enkel op gevoelsgronden, te veroordeelen beschuldigde voltrokken zien.

Wanneer er in die omgeving oudtijds zich zulk een geval had voorgedaan, bood het groote paaschvuur, waartoe heel de dorpsbevolking brandstoffen had bijgedragen en waarnaar oud en jong in scharen optrokken, een welkome gelegenheid, om tot uiting te doen komen wat de geschonden rechtszin des volks eischte. Midden in den metershoogen brandstapel werd een hooge spar opgericht en op het topje daarvan was een stroopop gebonden, die voor iedereen den ongestraft gebleven misdadiger uit hun kring voorstelde.

Onze zegsman, — een oude Edenaar, — had in zijn prille jeugd het branden van zulk een paaschvuur meegemaakt en herinnerde zich heel goed den geweldigen indruk, uitgaande van deze primitieve, zinnebeeldige rechtspleging. Men denke zich eens de straf van een dergelijk, openlijk brandmerkende schande voor den betrokkene in die betrekkelijk kleine, doch allen omvattende dorpsgemeenschap! Hoog laaiden de alles verterende vlammen op tegen den schandpaal, verachting, haat, afschuw kregen rondom gelegenheid zich een weg te banen uit het hart der menigte en als dan ten leste de hooge spar doorgebrand was en krakend neerstorten kwam op den vonkensproeienden brandstapel, zag men in verbeelding den gevloekten misdadiger zingend en schroeiend vergaan in het wreke vuur.

Zoo voltrok het bosch- en heidevolk zijn wet der wouden en al is onze huidigerechtsgang strafmaat ons liever dan de altijd barbaarsche lynchwet, — er zullen zich ongetwijfeld op een dergelijken paaschvuuravond momenten van wezenlijke schoonheid hebben voorgedaan, welke we gaarne zouden hebben medegeleefd. G.

NEST MET EIEN VAN DEN NACHTEGAAL.

NACHTEGAAL.

...Waar zit die heldere zanger, dien ik hooren kan en zelden zien, in 't loof geborgen deez' blijden Meidagmorgen? Hij klinkt alom de vogels dood bij zijnder kele wondergroot en felle slagen in bosschen en hagen....

GUIDO GEZELLE De Nachtegale.

ACHTER de zwarte silhouetten der hooge pijnboomen van de Grebbe verdween de roode zon als een vurige bol; een poosje nog was alles gloed en glans, vuur en vlam, maar nu is de lucht verbleekt tot de zachte kleur, die de boschduif op zijn borst draagt. Moede zinkt de Meidag achter de donkere bosschen en langzaam komt de nacht aangeweefd, in zijn grauwgrijzen, purper-omzoomden mantel gehuld.... Ik houd van dit uur, dat de opgeruimdheid in ernst verandert, verdriet in berusting en beperkte gedachten in onbegrensde bepeinzing omzet.

In het stille bosch, waar de schemering met onhoorbaren tred nadert en de dag den nacht de hand reikt, daar is het goed te zijn; wanneer gij nog ontvankelijk zijt voor de indrukken, die ge in die korte spanne tijds kunt ondervinden, ga dan henen, en staar de stervende zon in het aangezicht, tot zij verdwenen is achter de wolkenranden.

Het uur, dat u vóór het invallen der duisternis dan nog beschoren is, ver van menschengeruchte en stadsbedrijf, zal u tot een geeste-

lijke verruiming zijn. Geef eens acht op de langzame overgangen, wanneer alle omtrekken verwazigen, alle details verflauwen, wanneer de kleinigheden de oogen niet meer storen en het hart zich opent voor de groote indrukken, en leer deze weinige minuten verstaan in haar overweldigende plechtigheid, in haar geheimzinnige, haast eerbiedige stemming.

Het luide leven des dags is verstomd. Het laatste lijsterlied verklonk, roodborstje's zilveren geluid stierf weg; muizengepiep in 't vóórjarige blad, een kievitskreet uit de Geldersche vallei en 't vragend liefdeliedje van den kleinen fitis draagt de lauwe wind nu en dan tot mij henen. Maar die weinige, bedeesde geluiden schijnen de stilte nog te versterken, zij werken gelijk verspreide sterrepuntjes aan den wijden, donkeren, nachtelijken hemel. Vóór mij, in het Westen, waar door het fijne takkenweefsel der hangberken de lucht zich in rose tint vertoont, komt de eerste ster op, slaperig knipoogend, doch zienderoogen óphelderend, tot uit het zilver het goud gaat vloeien.

De stille tijd, het uur der rust is gekomen. Overal ritselt en krabbelt het heimelijk, rondom knapt en knakt het schuchter; wat de zon verbande en de dag bond, waagt zich naar buiten en wordt flink en moedig....

Waar de jonge berken in sappig-groen loof gekleed staan tegen 't fulpen fond der donkere pijnen, weerklinkt onverwachts een stem, die de stilte verbreekt, die den droomenden natuurvriend tot de werkelijkheid terugvoert. Voorzichtig, zachtjes, als ware de zanger bevreesd het plechtige van dit gewijde uur te storen door zijn geluid, dat onverwachts tē fel mocht ópschateren, zet hij zijn koraal in.

Doch aldra kan hij zijn gevoelens niet meer verbergen achter dit

geprevel, maar moet zijn lentedweelde luid uitjubelen over bosch en veld. Plots verheft zijn lofgezang zich tot forschen slag en parelenden triller, zoodat hij er u voorgoed mee uit de droomerijen wekt, welke met bleeke gezichten in de zwarte bosschen vlieden.

De nachtegaal zingt....

Ik groet u, koningin der nacht, dochter der schemering, prima-donna onder uwe gevederde ge-noeten.

Uw jubelzang heelt de harte-wonden en verkoelt de ziele-wensen; uw juichende strophes zijn van een weergalooze zuiverheid; zij zijn zoo schoon, dat geen dichter haar recht kan doen wedervaren; rein klinken ze als gesponnen glas, door kundige hand aangeslagen.

Vogel in uw eenvoudige kleedij, zing mij uw dauwdrop-heldere zilver-lied nog eens. En zing het weer, en zing het ten derde male, tot de ziel ruste vindt en alles stil rondom is. Zóó stil moet het zijn, dat ik mijn bloed in de polsen voel kloppen en den wind die in 't bosch slaapt, hoor ademhalen. Zing vogel, zing uw zoete avondlied, tot mij de oogen weer klein worden en de omtrekken der gedachten in verwazigde

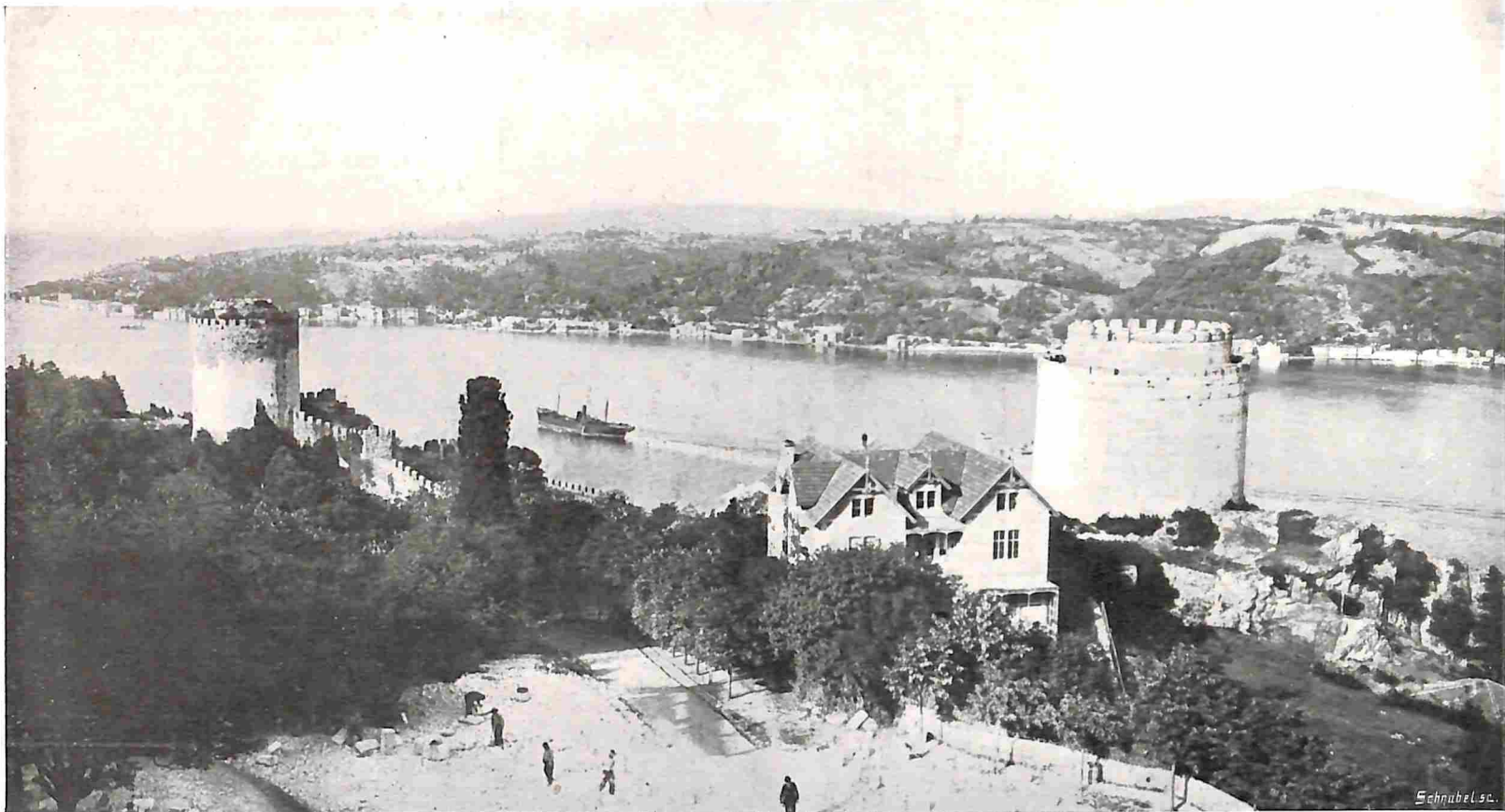
droomgestalten veranderen.... Al maar door klinkt der nachtegale breede lofzang en het ontvankelijk gemoed hoort er het zware zuchten van den storm, het bange weenen van den wind in, zoowel als diepe innigheid, groote teederheid, vurig verlangen.... een lied zonder woorden, dat alles zegt, een wijs zonder aankeve van fout of feil.

Zóó is der nachtegale zang, en wie goed toehoort verstaat wat zij zingt.

Veel kan zij u verhalen, van goede en kwade dingen weet zij te vertellen in haar lange ode. Uren achtereen kunt ge haar af-luisteren en u laten voorzingen van alles wat zij ondervond op haar reis uit het verre Zuiden naar 't vaderland.

Veertien dagen wel was zij over tijd, pas op Prinsessedag kon zij haar blijde inkomste houden. Want tē veel was er dit keer onderweg te zien en te beleven geweest, vreeselijke ervaringen deed zij op. En daarom snikt zij van verdriet in treurende nagedachtenis aan de vele mannen, die elkaar te vuur en te zwaard verdelden in waanzinnigen drang; fluit haar verontwaardiging luide uit over hen, die brand en moord in het land brengen, die vernieling en vernietiging in hun schild schreven, en is van deernis vervuld met degenen, die aan kruut en lood ten offer vielen op het laatste stukje van den vaderlandschen bodem. Een ganschen avond en een vollen nacht kan zij zingend verhalen, rijgend de veezen aan-een, en zij komt niet aan 't einde met haar vertelsels over 't gruw-zame gebeuren. Doch ook van vreedzame wederwaardigheden is haar zang vervuld, van bruine Arabieren op wiegelende kameelen, van óptorende, eeuwenoude pyramiden, van den breeden Nijl, waar de woestijnwind in de palmen speelde en de rose flamingo's zich spiegelden in den ouden stroom, door papyrus omzoomd.

ROEMELI HISSAR AAN DEN BOSPORUS,
MET DE OVERBLIJFSELEN VAN HET ZOOGENAAMDE ZWARTE KASTEEL, WAARVAN UIT MOHAMMED II DE BELEGERING
VAN KONSTANTINOPEL LEIDDE, DAT HIJ 462 JAAR GELEDEN — 29 MEI 1453 — INNAM.

Een broederdienst uit 1815.

(Vervolg van blz. 243).

Zou René 't begrijpen? Zou hij iets zeggen? Waarom niet... Hij voelde zijn sympathie voor haar als een nobele opheffende aandoening, die René begrijpen zou!

O, dat andere donkere schaduwbestaan, dat andere, waar hij nu weer van walgde, het woeste leven waar hij zich een oogenblik in had gestort na René's heengaan, kon hij 't maar vernietigen, met zijn voet vertrappen; hier in de kalme hoge gezonde kamer, met René's jong gezicht over hem, leken hem die enkele avonden over stag gaan, van donkere straatjes waar roode lantarens als gloeiende oogen lonkten, zondebrandend als die der ellendige vrouwen in de huizen, als doorleefd door een ander mensch, bah, dat hij, hij zelf met zijn fijne smaak, zijn beschaving, zijn eigenlijk overdreven keurigheid in alles, toch de beest-mensch kon zijn, toch deed als de meesten... Met een ruk wendde hij zich opeens af van dat alles. Beter er niet aan te denken en alsof werkelijk opeens die donkere beelden vloden, rees voor zijn gedachte als in lichtglans de vrouw op, die onbewust de reddende hand had geboden.

„De tweede beschermengel”... zei hij om op René's vraag terug te komen... „is een vrouw, och neen, denk nu niet dadelijk aan... trouwen...”

„Heb ik daar dan iets van gezegd?”

„Neen, maar 't was op je gezicht te lezen. Jongen, als je haar kende, zou je wel begrijpen dat ze veel te hoog is, te schitterend... och wat niet al, in één woord ze kijkt niet naar me... ze denkt niet aan zoo'n eenvoudigen meester in de rechten. Als ik Van Hemert wilde gelooven zou het wel niet zoo zijn, want die beweert dat er wel kans voor me is, dat ze over me gesproken heeft... maar och nonsens, ik durf het niet te gelooven.”

„Maar waarom niet?” kwam René, „ben jij dan zoo te ver-smaden? hoe kom je je ineens zoo klein te voelen?”

„Zoo klein te voelen? ik weet 't niet... of ja eigenlijk weet ik het wel. Als ik de knoop doorhak en ze zegt „neen” dan is 't uit... nu leef ik in hoop, in verwachting van iets dat misschien komen kan... dat is 't”

Eva Raedstede de Hoog, jonge weduwe van Sir John Macdonald, die sedert een paar maanden te midden der Haagsche „beau monde” schitterde, was de door Wouter in stilte aangebedene. Zij was in het begin van 1815 uit Engeland gekomen, waar zij de jaren na haars mans dood op het kasteel van lady Richmond ver-toefd had. Men prevelde dat de dood van Sir Macdonald de jonge vrouw niet geheel ontroostbaar had gemaakt. De familie Raedstede de Hoog had tijdens de Fransche inlijving grootendeels haar vermogen verloren; daarom was het huwelijksaanzoek van den reeds op leeftijd zijnden rijken Macdonald aan de negentien-jarige Eva, verwend, mooi freuletje, een uitkomst. Zij was tenminste bezorgd, dacht de familie. Wat had er anders van zoo'n meisje terecht moeten komen, die een opvoeding had gehad als alle voorname dametjes uit dien tijd, die vloeiend Fransch sprak, romannetjes las, gracieus paard reed, cither tokkelde, maar niets wist of kende om in haar eigen onderhoud te voorzien? Eva deed wat ze haar plicht en misschien ook wel haar genoegenvond,

want 't was saai op het oude buitengoed aan de Vecht... zij huwde met Sir John Macdonald. Engeland opende haar een geheel nieuw leven, maar maakte van haar tegelijkertijd ook een mensch. Uit het onbeduidende freuletje werd een geestige, mooie, toch gevoelige vrouw. Haar huwelijk was niet gelukkig, juist omdat ze in haar voordeel veranderd was, want met de jaren besefte zij, wat het was, zonder liefde te trouwen. Toch droeg zij haar lot moedig en toen Macdonald na zes jaren stierf, kon zij aan hem denken als aan een goed vriend dien ze verloren had. Maar nu had zij de vrijheid! Rijk, jong, elegant en geestig, gaf het leven in het vrije, ruim denkende Engeland haar alles wat ze wilde. Ze was het troetelkind van lady Richmond, die haar voor onbepaalden tijd op haar landgoed te logeeren vroeg; maar toch ondanks het heerlijke leven, ondanks de hofmakerij van vele Squires, ondanks de omstandigheid, dat haar ouders gestorven waren, brandde er een groot verlangen in Eva, haar land weer te zien. Het oude buiten aan de Vecht was verkocht, maar toch trok haar hart daar heen. Twee jaar geleden na de uitroeping van Willem van Oranje als soeverein vorst had het weinig gescheeld of zij was gegaan. Macdonald hield haar tegen. Nu kon zij gaan en het toeval wilde, dat lord Richmond naar het vasteland ging om het Weener Congres bij te wonen. Lady Richmond zou volgen en besloot een tijd lang in Brussel en den Haag te vertoeven. Zij noodigde Eva uit, daar bij haar te komen en Eva deed natuurlijk niets liever. Maar „eerst” dacht zij „Holland” en zoo was zij maanden voor de reis naar Brussel, naar den Haag gereisd, waar zij zich langzamerhand weer in de oude families inleefde. Zij bracht een zekere fijne beschaafde en toch vrije toon mede, die in Engeland gewoonte was. Zij had veel gelezen, en wist veel te vertellen van het Engelsche hof waar de Koningin en de Prins Regent de teugels in handen hadden. Ze reed uitstekend paard met haar kleine groom achter zich, bracht de Engelsche mode mede, begonstigde de kleine kantinkels, arrangeerde aardige intieme soirées, waar kleine comediestukken, door haar geschreven of vertaald, werden opgevoerd. Zij bewees in alle opzichten een onmisbare kracht voor lady Richmond's omgeving te zijn en ze bracht leven in de Haagsche kringen, in de deftige ietwat stijve Hollandsche families, waar de meisjes nog al zedigjes en puriteinsch werden opgevoed.

Wouter had haar het eerst ontmoet bij de familie Mollerus. Zij had daar al over hem hooren spreken als van „den knappen van Rodenberghe, de rechterhand van Minister van Maanen” en hij had van haar natuurlijk allerlei gehoord, wat eigenlijk zijn ooren voorbij was gegaan. Maar nu hij haar zag en sprak, nu kreeg dat alles eerst beteekenis. Zij verscheen als een licht aan zijn donkeren hemel. Zij was de tintelend opspattende fontein van lafenis in zijn eenzaam bestaan. De teleurstelling over René, de herziening van de verleden jaar in 't leven geroepen grondwet, 't gehaspel der commissieleden onderling waar hij tusschen stond, het eenzame leven thuis, dat alles had den naar emotie zoekenden jongen man op verkeerde paden doen gaan. In eigen omgeving had hij niet meer gevonden wat hij zocht; in de andere waar hij niet in thuis hoorde, zocht hij het en raakte verloren als in een labyrinth; toen rees daar op eens te midden van de duffe Holland-sche saaiheid Eva voor hem op.

(Wordt vervolgd).